

**EGZAMIN  
W KLASIE TRZECIEJ GIMNAZJUM  
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

**CZĘŚĆ 1.**

**JĘZYK POLSKI**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ  
ARKUSZ GH-PX1, GH-P4, GH-P5**

**KWIECIEŃ 2019**

**Zadanie 1. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

**Rozwiązanie**

PF

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 2. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 2. Analiza. Uczeń: 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.

**Rozwiązanie**

D

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 3. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].

**Rozwiązanie**

A

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 4. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].

**Rozwiązanie**

FP

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 5. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.

**Rozwiązanie**

C

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 6. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymagania szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 5) rozpoznaje w zdaniach [...] różne rodzaje [...] orzeczeń [...]. <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 1) rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot [...]).

**Rozwiązanie**

BC

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 7. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

**Rozwiązanie**

PP

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 8. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście [...].

**Rozwiązanie**

A

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 9. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 6) rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym [...].

**Rozwiązanie**

B2

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 10. (0–1)**

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 6) rozróżnia rodzaje zdań złożonych podrzędnie [...].

**Rozwiązanie**

D

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 11. (0–2)****11.1. (0–1)**

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3. Interpretacja. Uczeń: 1) przedstawia propozycję odczytania konkretnego tekstu kultury [...].

**Rozwiązanie**

3P

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**11.2. (0–1)**

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 3. Świadomość językowa. Uczeń: 3) rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy ([...] czasownik, [...] zaimek [...]) i wskazuje różnicę między nimi.

**Rozwiązanie**

BC

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 12. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

**Rozwiązanie**

C

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 13. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

**Rozwiązanie**

FP

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 14. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	<i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i> 1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi.

**Rozwiązanie**

C

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 15. (0–1)**

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje [...].

**Rozwiązanie**

BD

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 16. (0–1)**

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	3. Świadomość językowa. Uczeń: 9) [...] wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym.

**Rozwiązanie**

C

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 17. (0–2)**

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi.	1. Mówienie i pisanie. Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemnie; 5) [...] uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi.

**Schemat punktowania****2 punkty** – uczeń przedstawia swoją opinię i uzasadnia ją dwoma argumentami.**Przykładowe rozwiązanie**

- *Moim zdaniem uproszczenie polskiego alfabetu na potrzeby elektronicznej komunikacji nie jest dobrym pomysłem. Po pierwsze, usunięcie ogonków może spowodować, że zmieni się znaczenie wyrazów. Po drugie, człowiek przestanie dbać o poprawność języka i w efekcie zacznie popełniać błędy podczas tradycyjnego pisania.*
- *Według mnie uproszczenie polskiego alfabetu jest bardzo dobrym pomysłem. Ułatwi to na pewno komunikację i stanie się ona sprawniejsza. Pozwoli także obcokrajowcom szybciej opanować język polski.*

**1 punkt** – uczeń przedstawia swoją opinię i uzasadnia ją jednym argumentem.**Przykładowe rozwiązanie**

- *Moim zdaniem uproszczenie polskiego alfabetu na potrzeby elektronicznej komunikacji jest złym pomysłem. Usunięcie ogonków spowoduje, że w wielu przypadkach zmieni się znaczenie wyrazów i tekst będzie niezrozumiały.*
- *Usunięcie ogonków i kreseczek to bardzo dobry pomysł. Będzie można szybciej napisać tekst do drugiej osoby.*

**0 punktów** – uczeń przedstawia tylko swoją opinię, ale nie podaje argumentów LUB nie udziela odpowiedzi.

**Przykładowe rozwiązanie**

- *Moim zdaniem usunięcie ogonków to dobry pomysł.*
- *Myślę, że zrezygnowanie z charakterystycznych kreseczek i ogonków w polskim alfabecie jest złym pomysłem.*

**Uwaga!**

Uczeń może przyjąć stanowisko za i przeciw, ale wówczas każdą z opcji musi uzasadnić jednym argumentem.

**Zadanie 18. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 2) charakteryzuje postać mówiącą w utworze.

**Rozwiązanie**

D

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 19. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	2. Analiza. Uczeń: 4) wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa ([...] metafor), składni (powtórzeń [...])[...].

**Rozwiązanie**

PP

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

**Zadanie 20. (0–1)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymaganie szczegółowe</b>
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	1. Czytanie i słuchanie. Uczeń: 11) czerpie dodatkowe informacje z przypisu.

**Rozwiązanie**

C

**Schemat punktowania**

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.



**Zadanie 21. (0–10)**

<b>Wymaganie ogólne</b>	<b>Wymagania szczegółowe</b>
III. Tworzenie wypowiedzi.	<p>1. Mówienie i pisanie. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1) tworzy spójne wypowiedzi [...] pisemne w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...]; dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;</li><li>2) stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź na zadany temat.</li></ol> <p>2. Świadomość językowa. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>3) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się; świadomie dobiera synonimy i antonimy do wyrażenia zamierzonych treści;</li><li>4) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie;</li><li>5) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach; dostosowuje szyk wyrazów i zdań składowych do wagi, jaką nadaje przekazywanym informacjom;</li><li>6) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych [...];</li></ol> <p>10) stosuje poprawne formy odmiany rzeczowników, czasowników (w tym imiesłowów), przymiotników, liczebników i zaimków; stosuje poprawne formy wyrazów w związkach składniowych (zgody i rzędu). <i>Umiejętność z zakresu szkoły podstawowej.</i></p> <p>2. Świadomość językowa. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>5) pisze poprawnie pod względem ortograficznym [...];</li><li>6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].</li></ol>

## Schemat punktowania

### 1. Treść (0–4)

4 punkty	3 punkty	2 punkty	1 punkt	0 punktów
* praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie	* praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie	* praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie	* praca jest luźno związana z problemem sformułowanym w temacie	* praca nie odnosi się do problemu sformułowanego w temacie
* przedstawia stanowisko autora	* przedstawia stanowisko autora	* przedstawia stanowisko autora	* przedstawia stanowisko autora	lub * praca nie zawiera argumentacji
* zawiera trafną i wnikliwą argumentację popartą przykładami z literatury	* zawiera trafną argumentację popartą przykładami z literatury	* zawiera częściowo trafną argumentację zilustrowaną przynajmniej jednym przykładem z literatury	* zawiera próbę argumentacji	
* zachowuje logikę wyvodu, zawiera wnioskowanie	* zachowuje logikę wyvodu			

1. Błąd rzeczowy zakłócający logikę wypowiedzi oraz błędy dotyczące rodzajów i gatunków literackich, tytułów, imion i nazwisk autorów oraz bohaterów przywołanych tekstów powodują obniżenie oceny o jeden poziom.
2. W pracy krótszej od wyznaczonej objętości ocena *Segmentacji, Stylu, Języka, Ortografii i Interpunkcji* pozostaje na poziomie 0.
3. Jeżeli uczeń pisze pracę niezgodną z poleceniem, otrzymuje 0 punktów również w pozostałych kryteriach.

#### Cechy uwzględnione na skali:

1. Zgodność z tematem – napisanie wyvodu argumentacyjnego rozstrzygającego problem sformułowany w postaci tezy (hipotezy).
2. Stanowisko autora wobec problemu – postawienie tezy lub sformułowanie hipotezy, sąd wyrażony pośrednio lub bezpośrednio.
3. Trafność i wnikliwość argumentacji – dobranie odpowiednich do wyrażonego sądu argumentów i analiza przykładów służących do udowodnienia punktu widzenia autora (tezy), właściwe ich zhierarchizowanie ze względu na siłę oddziaływania.
4. Logika wyvodu, w tym sformułowanie sądu, dowodzenie, podsumowanie rozważań.

## **2. Segmentacja tekstu (0–1)**

**1 p.** – zachowany logiczny tok rozważań, segmentacja konsekwentna i celowa.

**0 p.** – brak uporządkowania logicznego, segmentacja przypadkowa lub brak segmentacji.

## **3. Styl (0–1)**

**1 p.** – styl konsekwentny, dostosowany do wyводу argumentacyjnego; występują wyrażenia zapewniające spójność tekstu i wyznaczające jego strukturę, podkreślające punkt widzenia autora i słuszność przywołanych argumentów.

**0 p.** – styl niekonsekwentny lub niedostosowany do wyводу argumentacyjnego.

## **4. Język (0–2)**

**2 p.** – dopuszczalnych 5 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych).

**1 p.** – dopuszczalnych 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych).

**0 p.** – powyżej 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych).

## **5. Ortografia (0–1)**

**1 p.** – dopuszczalne 2 błędy.

**0 p.** – powyżej 2 błędów.

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

**1 p.** – dopuszczalne 3 błędy

**0 p.** – powyżej 3 błędów

## **6. Interpunkcja (0–1)**

**1 p.** – dopuszczalne 3 błędy.

**0 p.** – powyżej 3 błędów.

W przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

**1 p.** – dopuszczalne 4 błędy.

**0 p.** – powyżej 4 błędów.

## 1. SPOSOBY OZNACZANIA BŁĘDÓW W PRACACH UCZNIOWSKICH

Rodzaje błędów	Sposób oznaczania*	
<b>Błędy merytoryczne</b>		
naruszenie poprawności merytorycznej	rzech.	
usterki merytoryczne		
<b>Błędy językowe</b>		
<b>1. błędy gramatyczne</b>		
a) fleksyjne	jęz.	
b) składniowe		
<b>2. błędy leksykalne</b>		
a) wyrazowe (słownikowe)		
b) frazeologiczne		
c) słotwórcze		
<b>3. błędy stylistyczne</b>		
<b>Błędy w zapisie</b>		
a) ortograficzne	ort.	
b) interpunkcyjne	int.	
c) graficzne (przestawienie, opuszczenie lub zamiana liter)	graf.	

\* Sposób oznaczania błędu: oznaczenie właściwym skrótem kategorii błędu na marginesie pracy. Egzaminatorzy nanoszą informacje o błędach oraz liczbie przyznanych punktów bezpośrednio na pracy długopisem.

## 2. CHARAKTERYSTYKA BŁĘDÓW

### Błędy merytoryczne

**a) naruszenie poprawności merytorycznej** – błędy zakłócające logikę wypowiedzi oraz błędy świadczące o nieznanomości tekstów, dotyczące rodzajów i gatunków literackich, tytułów, imion i nazwisk oraz bohaterów przywołanych tekstów;

**b) usterki merytoryczne niewpływające na wywód argumentacyjny, koncepcję wypowiedzi pisemnej** – pomyłki w nazwach własnych, w tym w nazwiskach i nazwach obcego pochodzenia, datach, niewłaściwe użycie pojęć, terminów, zniekształcanie cytatów;

### Błędy językowe

#### 1. błędy gramatyczne

##### a) fleksyjne

- **niewłaściwa postać wyrazu, np.**

*widnokrąg* zamiast *widnokrąg*

*kontrol* zamiast *kontrola*

*wziąść* zamiast *wziąć*

*włanczać* zamiast *włączyć*

- **niepoprawna odmiana wyrazu (niewłaściwa postać tematu fleksyjnego i/lub niewłaściwa końcówka fleksyjna), np.**

*diabłowi* zamiast *diabłu*

*psowi* zamiast *psu*

*ja rozumie/ę* zamiast *ja rozumiem*

*w cudzysłowiu* zamiast *w cudzym słowie*

- **nieodmienianie wyrazu, który ma swój wzorzec deklinacyjny, np.**

*Z przyjemnością przeczytałem komedię Aleksandra Fredo zamiast Z przyjemnością przeczytałem komedię Aleksandra Fredry*

## **b) błędy składniowe**

- **błędy w zakresie związku zgody, np.**

*Do pokoju wszedł Tomasz i Jacek zamiast Do pokoju weszli Tomasz z Jackiem  
Przyszło czterdzieści trzy osoby zamiast Przyszły czterdzieści trzy osoby*

- **błędy w zakresie związku rządu, np.**

*bronić ojczyznę zamiast bronić ojczyzny  
rozdzielić prawdę od fałszu zamiast rozdzielić prawdę i fałsz  
mniejszy jak ty zamiast mniejszy niż ty albo mniejszy od ciebie*

- **błędy w użyciu przyimków i wyrażenia przyimkowych, np.**

*przed i po obiedzie zamiast przed obiadem i po obiedzie  
na tygodniu zamiast w tygodniu  
jechać do Białorusi zamiast jechać na Białoruś*

- **niepoprawne konstrukcje z imiesłowowym równoważnikiem zdania, np.**

*Czytając takie reportaże, łzy napływają same do oczu zamiast Kiedy czyta się takie reportaże, łzy same napływają do oczu  
Mając cztery lata, mama kupiła mi rower zamiast Kiedy miałem cztery lata, mama kupiła mi rower*

- **konstrukcje niepoprawne pod względem szyku, np.**

*Mały Książę podróżował, żeby poznać przyjaciela, po planetach zamiast Mały Książę podróżował po planetach, żeby poznać przyjaciela  
Bohaterski Odyseusz by oddał życie za towarzyszy swych zamiast Bohaterski Odyseusz oddałby życie za swych towarzyszy*

- **nadużycie konstrukcji biernych, np.**

*Mam dużo książek przeze mnie przeczytanych zamiast Mam dużo książek, które przeczytałem*

- **brak umiejętności wyznaczania granicy zdania, „potoki” składniowe, np.**

*Mój kolega Jacek opowiadał. Mi swoje przeżycia zamiast Mój kolega Jacek opowiadał mi swoje przeżycia*

## **Błędy leksykalne**

### **a) wyrazowe (słownikowe)**

- **użycie wyrazów w niewłaściwym znaczeniu, np.**

*Sformulowano oddział wojska zamiast Sformowano oddział wojska  
Kobiety były otaczane powszednią czcią zamiast Kobiety były otaczane powszechną czcią*

- **mylenie znaczeń wyrazów podobnych brzmieniowo i morfologicznie, np.**

*efektowny i efektywny  
integrować i ingerować  
adaptować i adoptować*

- **posługiwanie się pleonazmami, np.**

*fakt autentyczny  
rokować nadzieję  
akwen wodny  
okres czasu*

- **naruszenie łączliwości wyrazu, np.**

*odnieść porażkę zamiast ponieść porażkę  
wyrządzać straty zamiast powodować straty*

- **nadużywanie wyrazów modnych i zapożyczeń, np.**

*kreować, selfi, trend, lunch*

#### **b) frazeologiczne**

- **łączenie elementów dwóch i więcej związków frazeologicznych, przekształcanie związków frazeologicznych, zmienianie ich znaczeń, np.**

*Janka to odpowiedzialna koleżanka, zawsze umywa ręce od wszystkiego zamiast Janka to nieodpowiedzialna koleżanka, zawsze umywa ręce od wszystkiego*

*Polscy rycerze wyszli ofiarną ręką ze starcia z wrogami zamiast Polscy rycerze wyszli obronną ręką ze starcia z wrogami*

*dolać oliwy zamiast dolewać oliwy do ognia*

*ciężki/trudny orzech do zgryzienia zamiast twardy orzech do zgryzienia*

#### **c) słotwórcze**

- **budowanie formacji niezgodnie z polskimi modelami słotwórczymi, np.**

*spec grupa zamiast grupa specjalna*

*sport telegram zamiast telegraficznie o sporcie*

- **zastosowanie niewłaściwego formantu lub niewłaściwej podstawy słotwórczej, np.**

*głupiość zamiast głupota*

*eurosejm zamiast europarlament*

- **błędy stylistyczne**
- **mieszanie stylów, np. używanie słownictwa potocznego w sytuacjach publicznych, np.**

*Jan Kochanowski to gościek, którego utworów dzisiaj już nikt nie rozumie*

- **stosowanie skrótów myślowych, np.**

*Santiago mieszkał w starej chacie na skraju ubóstwa*

*W mieście panuje tylko smutek i radość zaczerpnięte z dzieł Chopina*

- **ubóstwo słownictwa, np.**

*Ta sukienka mogłaby być nawet taka, jak o tam, tamta*

*Pogoda jest taka, jaka jest*

*Ten bohater był taki, że oni go tak traktowali*

- **nadużywanie zaimków, np.**

*Tak jak pisał Pelc, Szekspir wziął trochę tego, co już było, dodał coś od siebie i powstało coś nowego*

- **stylizacja językowa niemająca uzasadnienia w treści i charakterze stylowym wypowiedzi, np.**

*Mały Książę był zły, wszakże nie mógł znaleźć przyjaciela*

## **Błędy w zapisie**

### **a) ortograficzne**

- **używanie niewłaściwych liter i połączeń literowych w zapisie, np.**

*mruwka, ieść, husteczka, pożądny*

- **niewłaściwa pisownia łączna lub rozdzielna, np.**

*codzień, w prost, jasno zielony, z nie ukiem*

- **niewłaściwe używanie wielkich i małych liter w nazwach własnych i pospolitych, np.**

*Jan z czarnolasu, Wybrzeże kości słoniowej, w miniony Czwartek*

### **b) interpunkcyjne**

- **brak właściwego znaku interpunkcyjnego, np.**

*Kiedy pada deszcz lubię słuchać wesołej muzyki*

- **zbędne użycie znaku interpunkcyjnego, np.**

*Nad Morzem Bałtyckim, jest wiele dzikich plaż*

**c) graficzne**

- **nieczytelny zapis, niepełne słowa, przestawienie liter niebędące błędem językowym**

**3. KRYTERIA OCENY PRAC UCZNIÓW ZE SPECYFICZNYMI TRUDNOŚCIAMI W UCZENIU SIĘ**

**a) ortografia**

**1 p.** – dopuszczalne 3 błędy.

**0 p.** – powyżej 3 błędów.

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się uznaje się:

- **łamanie zasad pisowni wyrazów z u – ó, ż – rz, h – ch**
- **łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania**

**b) interpunkcja**

**1 p.** – dopuszczalne 4 błędy.

**0 p.** – powyżej 4 błędów.

**c) zapis graficzny**

Do błędów graficznych w pracach uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się zalicza się:

- **dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów**
- **mylenie liter**
  - o podobnym kształcie (*a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ě, a – q, i – j*)
  - dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
  - rzadziej używanych (*h – H, f – F, L – F*)
  - odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ě – em – en, q – om – on, ś – ź, ć – dź*)
  - różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b, d – b*) lub poziomej (*m – w, n – u, b – p, d – g, p – g*)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
  - oznaczania miękkości nad literami
  - kropek (*dź, ź, i, j*)
  - „ogonków” przy literach *q* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *ł*
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utrata dźwięczności (*kóska* zamiast *kózka, proźba* zamiast *prośba*)**

**4. SEGMENTACJA TEKSTU**

**1 p.** – segmentacja konsekwentna i celowa.

**0 p.** – segmentacja przypadkowa lub brak segmentacji.

Segmentacja tekstu oceniana jest ze względu na funkcjonalność, konsekwencję i celowość tekstu zgodnie z formą wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy niezbędne dla jasnego przedstawienia realizacji tematu.

## **5. Styl**

**1 p.** – styl stosowny, konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi.

Styl jest stosowny, dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do formy, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka. Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności (mieszanie różnych stylów uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne).

**0 p.** – styl niestosowny, niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi.

Styl jest niestosowny, zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka, wulgaryzmy.

*Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.*